

Buurtzorg

Van **Definitie** tot **Raamwerk**

Prof. dr. Emily Verté

Buurtzorg...

... **veelheid** aan perspectieven

... een **containerbegrip**

... de **buurt** als drijfveer voor **zorg**

... **zorg** als drijfveer voor de **buurt**

... **kader** voor zorg in en voor de buurt

... **stappenplan** voor zorg in en voor de buurt

Veelheid aan perspectieven

Neighbourhood care allows nurses to act as a '[health coach](#)' for their patients, advising them on how to stay healthy, caring for their needs and using their initiative.

Buurtzorg biedt [holistische, persoonsgerichte zorg in de gemeenschap door middel van zelfsturende teams](#).

Buurtgerichte Zorg is een toekomstmodel voor de organisatie van het [ondersteunings-, hulp- en zorgaanbod](#) in Vlaanderen, om zo de hulp en [zorg voor iedereen bereikbaar, beschikbaar en betaalbaar te houden](#). Dit organisatiemodel vertrekt vanuit een krachtenbundeling binnen een lokaal netwerk dat door neutrale [gemandateerde buurtzorgregisseurs](#) wordt aangestuurd en ondersteund

Buurtgerichte zorg is een [strategie om inclusieve en zorgzame buurten te ontwikkelen](#).

Zorgzame buurten worden gedefinieerd als "[een buurt waar de voorwaarden vervuld zijn opdat mensen, ongeacht leeftijd of zorgbehoefte, comfortabel in hun huis of vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen](#)" (Vanmechelen, 2018). Het gaat om "de zorg die erop gericht is de sociale cohesie te versterken, vragen naar zorg en ondersteuning uit de buurt op te vangen" wanneer mogelijk.

Buurtgerichte zorg is een [actieve samenwerking tussen professionele, vrijwillige en informele zorg in de buurt](#). Ook de erkende woonzorgcentra en lokale besturen in je eerstelijnszone zetten hun schouders onder buurtgerichte zorg.

Buurtzorg empowers its staff to deliver all the care that patients need [allowing each nurse to organize their own work, make personal judgments and build strong community relationships](#).

Wat?

Model Organisatie
Strategie

Voor wie?

Iedereen
Thuiswonenden

Door wie?

Verpleging Eerstelijns
Woonzorgcentra

Nood aan éénduidige terminologie?

Een containerbegrip

1

Wat is een buurt?

= gedreven door de **nabijheid**, **maar...**

... wordt de nabijheid gedreven door

- De aanwezige capaciteit;
- Bevolkingsdichtheid; of
- Het profiel van inwoners/patiënten

2

Wat is zorg?

= **toezien en moeite doen** dat iets gebeurt of onderhouden wordt (preventie alsook interventie), **maar...**

... op wat wordt er toegezien of onderhouden

- Fysieke gezondheid
- Welzijn
- Geestelijke gezondheid
- Wonen
- Etc.

Buurtzorgmatrix: 9 mogelijke vormen van buurtzorg

Geografische focus

Regio
(Verzameling wijken)

Dorp/gemeente
(Verschillende wijken)

Wijk
(Verzameling straten)

Mono-
disciplinair

Multi-
disciplinair

Inter-
disciplinair

Zorg focus

De buurt als drijfveer voor zorg?

Organisatieperspectief (aanbodzijde)

Drijfveer: retentie tegengaan

Dimensie van buurt wordt bepaald door:

- Afstand dat personeel moet afleggen (personeel moeilijker verplaatsbaar dan men denkt) – Afstand woon-werkverkeer
- Aansturingscapaciteit van buurtzorgmanager/management (hoeveel mensen kunnen er aangestuurd worden?)
- Aansturing vanuit 1 locatie (vb. Dienstencentrum)

Neen

“Urban planning” perspectief

Dimensie van buurt wordt (mogelijk) bepaald door:

- Belangrijke verkeersroutes die de buurt ontsluiten
- Aantal mensen (meestal wordt er uiteengegaan van 5000 mensen)
- Centraal punt dat verschillende diensten groepeerst;
- Straal van 2 km rond centraal punt
- Op basis van etniciteit, inkomensniveau, ouderdom van inwoners

Ja

Een zorgzame buurt is een buurt dat is aangepast aan ouderen.

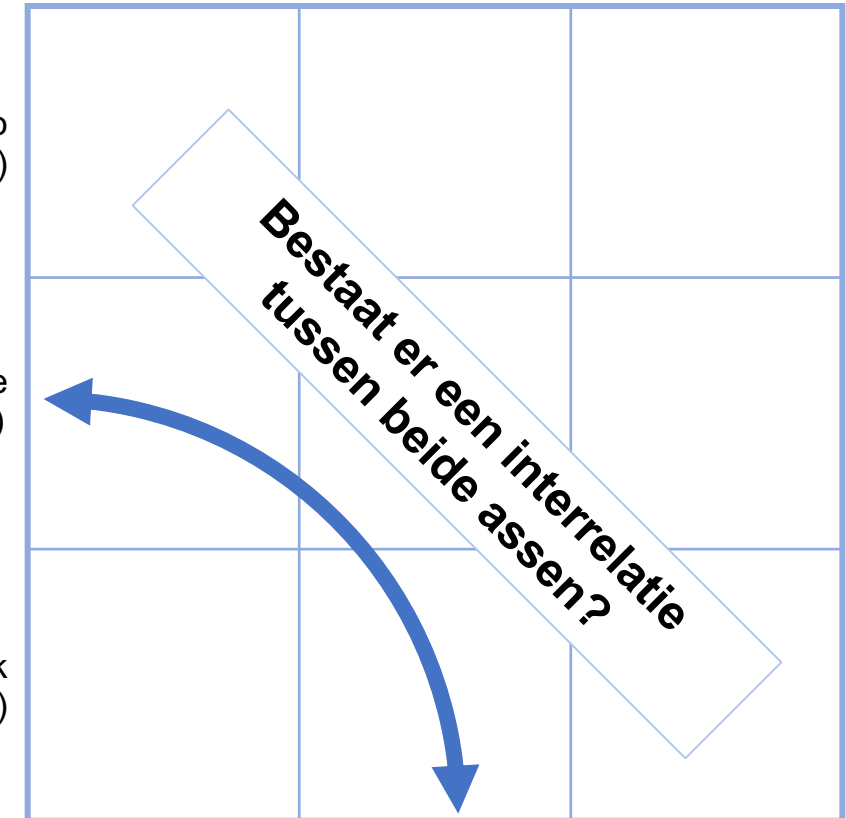
Buurtzorgmatrix: 9 mogelijke vormen van buurtzorg

Geografische focus

Regio
(Verzameling wijken)

Dorp/gemeente
(Verschillende wijken)

Wijk
(Verzameling straten)

Mono-disciplinair

Multi-disciplinair

Inter-disciplinair

Zorgfocus

Zorg als drijfveer voor de buurt?

Capaciteitsperspectief (vraagzijde)

Buurtzorg wordt vaak in één adem genoemd met thuiszorg, **maar**

Lessen voor buurtzorg:

- Thuiszorg overstijgt de relatie tussen patient en formele zorgverstreker
- De patient speelt een actieve rol in (buurt)zorg (Hoe kunnen we buurt aanpassen opdat nood aan formele zorg kan geminimaliseerd worden?)

Ja

Kwetsbaarheidsperspectief (frailty)

Buurtzorg wordt vaak in één adem genoemd met thuisverpleging, **maar**

Lessen voor buurtzorg:

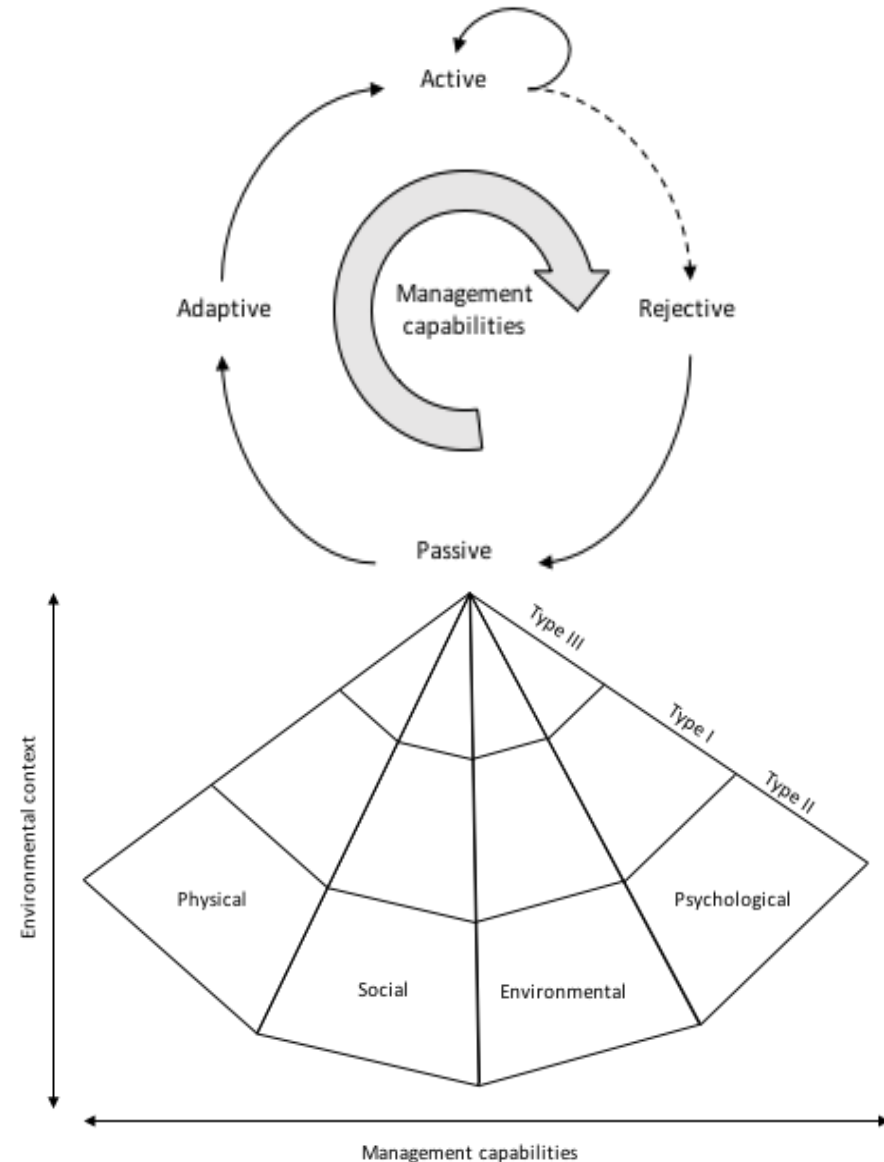
- Nood voor zorg te benaderen vanuit het multidisciplinair concept van kwetsbaarheid.

Ja

Empirisch vastgesteld dat de mate van en kans op kwetsbaarheid bepaald wordt door socio-economische kenmerken van de buurt en haar populatie

19/04/2021

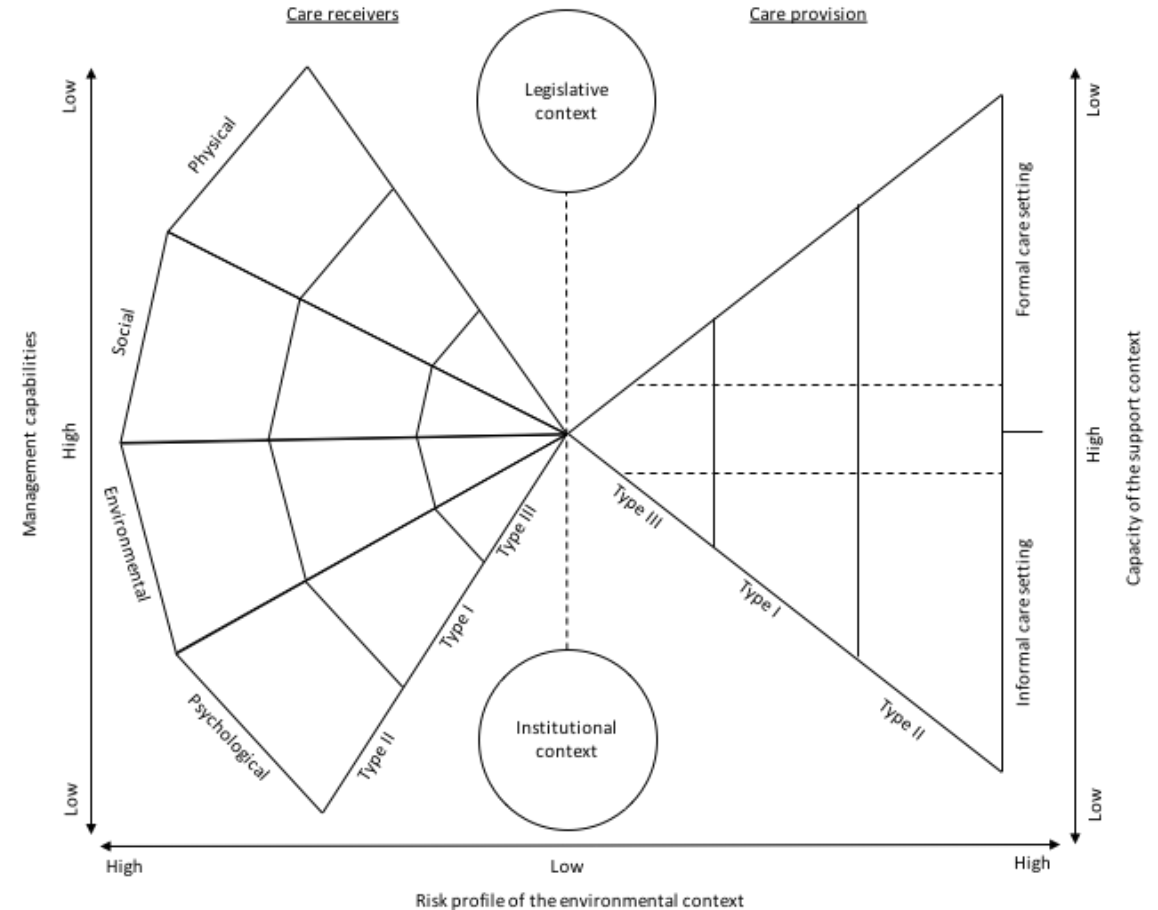
Buurtzorg

6

Checklist voor zorg in en voor de buurt

- ✓ Zijn de behoeften van de inwoners in kaart gebracht?
Vb. Ouderenbehoeftenonderoeken VUB en Age-Friendly Cities WHO (als buurt aangepast is aan ouderen is het aangepast aan de hele bevolking – plannen op de piek)
- ✓ Is alle capaciteit in de buurt gemapped?
Vb. Formele en informele zorgverstrekkers, sociale kaart, burgerinitiatieven, alle aanwezige actoren in de buurt.
- ✓ Werd de behoefte (vraag) en de capaciteit (aanbod) geconfronteerd?
Vb. In hoeverre sluit de capaciteit aan op de behoefte? Waar valt het samen (status quo behouden) en waar niet (extra investeringen en acties nodig i.f.v. de behoefte)?
- ✓ Heeft er een instantie de verantwoordelijkheid over de toegang tot de zorg?
Vb. Dienstencentrum, of wijkgezondheidscentrum als single point of entry
- ✓ Is er sprake van interprofessionele samenwerking?
Vb. Evenwaardige samenwerking tussen formele en informele zorg, tussen transversale beleidsdomeinen, burgers en patiënten, etc.
- ✓ Werden zorgprioriteiten en acties per buurt bepaald, gemonitord (korte en middellange termijn) en geëvalueerd i.f.v. de behoefte (vraag)?

Stappenplan voor zorg in en voor de buurt

STAP 1

Identificatie buurten

- Input: stakeholder input
- Output: lijst van buurten

STAP 2

Identificatie multidimensionale zorgnoden per buurt

- Input: socio-economische, ethnische en demografische karakteristieken van iedere buurt
- Output: lijst multidisciplinaire acties en prioriteiten per buurt

STAP 3

Identificatie huidig zorg- en welzijnsaanbod per buurt

- Input: stakeholderinput
- Output: lijst van zorg- en welzijnsactoren per buurt

STAP 4

Gap analyse

- Input: output van stap 2 & stap 3
- Output: zorgbeleidsprioriteiten per buurt

PROF. DR. EMILY VERTÉ

Algemeen coördinator Academie Voor De Eerste Lijn

Vrije Universiteit Brussel & Universiteit Antwerpen

ADVIES, BEGELEIDING EN ONDERZOEK IN ZORG EN WELZIJN

Expertise in zorg en welzijnsmanagement en -organisatie m.b.t. de thema's: buurtzorg, inclusieve zorg, geïntegreerde zorg, ouderenzorg, eerstelijnszorg, eenzaamheid, kwetsbaarheid, sociale netwerken, sociale cohesie, revalidatie...

CONTACT

evert@vub.be

<https://www.linkedin.com/in/emilyverte>

www.academievoordeeerstelij.be